

Bijeenkomsten Integraal ouderenbeleid

Dinsdag 19 maart 2024
11.30-13.30 uur

Locatie: Stadhuis

Thema: Prettig en Passend Wonen

verslag sessie 4

“Wonen gaat niet over zorg, maar over leven”

Integraal ouderenbeleid: één geheel

Gemeente Arnhem werkt toe naar een integraal ouderenbeleid. Daarin komt alles samen: wonen, sport en beweging, leefomgeving, zorg en welzijn. Maar ook voeding, meedoen en zingeving. Dit beleid bedenken we niet vanachter ons bureau. We willen weten wat er nodig is en waaraan ouderen behoefte hebben. In 2023 is hiervoor al veel input verzameld, ook van ouderen zelf. In februari en maart 2024 nodigden we professionals uit de stad uit om het beleid verder vorm te geven. In vier bijeenkomsten met verschillende thema's gaven de deelnemers hun input.

In april toetsen we onze bevinden bij de deelnemers. Daarna zetten we onze conclusies op papier en leggen deze voor aan het College van Bestuur en de gemeenteraad. Bij de uitvoering van het uiteindelijke beleid zijn veel keuzes te maken. Daarin willen we de inwoners en de uitvoerders meenemen. Na de zomer bepalen we met hen een uitvoeringsagenda.

19 maart 2024: Prettig en passend wonen

Wat betekent welzijn binnen de context van wonen? Wat houdt veilig en prettig wonen in voor de ouderen van nu en van de toekomst? En wat is er nodig om ze dat te kunnen bieden? Daarover ging deze vierde en laatste bijeenkomst. Een bonte mix van Arnhemse professionals – onder anderen medewerkers van woningcorporaties, welzijnsorganisaties, projectontwikkelaars, Team Leefomgeving, gemeente en provincie – kwam samen om input te geven.

Doorstroming op de woningmarkt

Als je ouderen helpt om door te stromen naar een kleinere of beter geschikte woning, help je uiteindelijk iedereen, helemaal tot aan de starter op de woningmarkt. Bovendien heeft een aanzienlijk deel van de ouderen zelf al de behoefte om te verhuizen. Het is dus belangrijk om ouderen bewust te maken van de mogelijkheden. Maar wees daarbij niet betuttelend, want het kan een gevoelig onderwerp zijn en eigen regie blijft belangrijk. Net als aandacht voor de rol van familie en vrienden hierin. We willen ouderen helpen bij het maken van de keuze, door de mogelijkheden inzichtelijk te maken.

Omkijken naar elkaar

Het belangrijkste doel binnen dit thema? Inwoners stimuleren om naar elkaar om te kijken. Dat zorgt niet alleen voor prettig wonen, het is ook noodzakelijk. Ouderen wonen langer zelfstandig en er is een steeds groter gebrek aan zorgpersoneel en mantelzorgers. Er komt hierdoor meer behoefte aan alternatieve, 'bottom-up' oplossingen vanuit inwoners zelf. We zullen elkaar moeten helpen.

Zie ouderen niet alleen als 'klant', maar ook als initiatiefnemers en (co)producenten. Zij zijn vaak zelf de expert: zij weten wat zij en hun leeftijdsgenoten nodig hebben. Onderschat niet dat inwoners vaak heel goed zelf een zorgnetwerk kunnen opzetten. En bied ruimte en financiële ondersteuning om dit soort alternatieve oplossingen te realiseren. Er ontstaan soms de mooiste initiatieven rondom een oudere die hulp nodig heeft. Zo kunnen jongeren voor ouderen zorgen in ruil voor een vergoeding uit het persoonsgebonden budget.

Jong en oud

Het contact met kinderen en jonge mensen houdt ouderen jong. Een van de doelen is om meer gemengde wooncomplexen te creëren waar jong en oud naar elkaar omkijkt. Zoals bij Vreedenhoff, waar studenten relatief goedkoop kunnen wonen in ruil voor een sociale plicht van een aantal uur per week.

Een mooi voorbeeld van een woonvorm die helemaal is gericht op het samenbrengen van generaties: de meergeneratiewoning. Elk huishouden heeft hier zijn eigen woonruimte, maar kan gebruikmaken van gezamenlijke ruimtes. Dit creëert een sociaal netwerk van bewoners die naar elkaar omkijken.

Het gaat niet altijd vanzelf

Net zoals bij de andere drie thema's begint alles bij de ontmoeting. Een geclusterd wooncomplex voor senioren biedt daarvoor veel mogelijkheden. Maar omkijken naar elkaar gaat ook daar niet altijd vanzelf. Je moet het op gang brengen én gaande houden.

Gangmakers kunnen helpen: dat zijn bewoners die hun burens actief bij elkaar brengen. Er is soms ook professionele begeleiding voor nodig. Dat kunnen buurtbouwers zijn in de wijk of binnen een wooncomplex. De woningcorporatie neemt die verantwoordelijkheid nu vaak, maar hierbij zou de gemeente ook kunnen helpen.

De indeling van de ruimte is ook bepalend voor de ontmoeting. Kom je elkaar op een natuurlijke manier tegen? Het is prettig om de keuze te hebben om elkaar op te zoeken. Bijvoorbeeld in de centrale wasruimte, een gedeelde tuin of een ontmoetingsplek binnen het complex. Om de verbinding met de wijk te stimuleren, kun je wijkgenoten uitnodigen voor een activiteit binnen het complex. Is er geen gezamenlijke ruimte, dan kan het buurthuis uitkomst bieden.

Woningen voor ouderen

Bij het bieden van woonvormen is het een uitdaging om inclusief te zijn, maar ook te erkennen dat er behoefte is aan differentiatie. Denk bijvoorbeeld aan woonvormen voor mensen met een bepaalde migratieachtergrond. Dat kan zorgen dat zij zich meer thuis voelen en voor elkaar zorgen op een manier die zij gewend zijn.

Ga slim om met de beschikbare ruimte. Soms is een kleine ingreep al genoeg, bijvoorbeeld logeerkamers per wooncluster waar bezoekers (of mantelzorgers) kunnen overnachten. Neem natuurlijke ontmoetingsruimtes in het ontwerp op. Slim ruimtegebruik geldt ook op wijkniveau: voor kwetsbare ouderen moeten bijvoorbeeld de supermarkt, apotheek en het buurthuis binnen 500 meter van de woning liggen.

Het is belangrijk – ook voor de doorstroom – dat nieuwbouw voor iedereen toegankelijk is. Houd ouderen dus in gedachten bij het bedenken en ontwerpen van nieuwe wijken en woningen. Leg bijvoorbeeld vast dat een bepaald percentage van de woningen voor ouderen is en houd je daar ook aan. Faciliteer projectontwikkelaars met het participatieproces van inwoners. Als inwoners zich gehoord voelen, zijn ze eerder bereid om te verhuizen.

Ondersteun ook inwoners die zelf opdrachtgever zijn voor een nieuwbouwproject, via het Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO). Het is vaak lastig om hiervoor een lening te krijgen. Het zou dus helpen als de overheid garant staat.